

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕОРІЇ ФАСИЛІТАЦІЇ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Смолікевич Н.Р.

Львівський державний університет внутрішніх справ

У статті подано теоретичний аналіз сутності поняття адаптації іноземних студентів в університетах та визначено теоретико-методологічні основи цього процесу з обґрунтуванням педагогічних умов фасилітації процесу адаптації. Проаналізовано соціально-освітню та соціально-психологічну моделі адаптації до академічного середовища. Розглянуті теорії адаптації іноземних студентів до незнайомого академічного середовища є важливі у контексті вивчення іноземної мови, оскільки знання мови країни перебування слугує розвитку високого рівня іншомовної комунікативної та стратегічної компетентностей, що забезпечують успішну адаптацію студентам-іноземцям до незнайомого академічного середовища. У цілому система університетської підготовки майбутніх фахівців базується на теоріях конструктивізму, прогресивізму, гуманізму та концепції інтернаціоналізації навчального процесу. Важливими є такі підходи до змісту навчального процесу, як: міждисциплінарний, компетентнісний, автономний, особистісно-орієнтований і комунікативно-діяльнісний. Вказано на головні принципи студенто-центризму, активності, творчої самостійності студентів, системності, послідовності, єдності навчальної, наукової та практичної діяльності, кооперації, що застосовуються при організації академічного середовища.

Ключові слова: теоретико-методологічні основи, адаптація іноземних студентів, іншомовна комунікативна компетентність, стратегічна компетентність, конструктивізм, прогресивізм, гуманізм, академічне середовище.

Постановка проблеми. Тема сучасної міжнародної вищої освіти є актуальною та важливою у зв'язку з інтенсифікацією глобалізаційних процесів, що впливають на всі сфери життєдіяльності суспільства й індивідууму: політичну, соціальну, культурну, економічну, інформаційну, професійну, освітню тощо.

При вступі до закордонного вищого навчального закладу відбувається зміна середовища життєдіяльності студента, умов та форм організації освітнього процесу, адаптаційні процеси набувають особливої актуальності. Студенти потрапляють у незвичне для них мовне, освітнє, соціокультурне та організаційне середовище, що спричинює для них низку проблем. Тому, вони повинні адаптуватися до цього середовища у найкоротший термін. Ми цілковито підтримуємо думку дослідниці О. Білоус про те, що: «Успішна адаптація сприяє швидкому включенню студентів-іноземців у навчальний процес, підвищує якість та рівень навчання, забезпечує високу вмотивованість оволодіння знаннями, вміннями та навичками, що

дозволяє значно підвищити якість підготовки фахівців. ... Безумовно, успішне керування навчально-виховним процесом стає невід'ємною частиною рішення задачі адаптації» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить, що у педагогічній науці все більше уваги приділяють процесу адаптації іноземних студентів до академічного середовища та створенню таких умов, за яких активізуються адаптаційні механізми особи і знижуються її дезадаптаційні прояви, оскільки кількість іноземців у ВНЗ визначає рівень його престижності у світі.

Серед інших дослідників, Т. Кошманова (2005), Т. Равчина (2005), Г. Голм (Holm, 2005), Ш. Рао (Rao, 2005) розробили основи та теорії побудови процесу громадянського навчання для фасилітації процесу адаптації та навчання диверсифікованих груп.

Вчені П. Адлер (Adler, 1975), Дж. Беррі (Berry, 1997), В. Гонзалес (Gonzales, 2004), В. Гудикунст (Gudykunst, 2005), Я. Ю. Кім (Kim, 2016), А. Налчаджян (1988) К. Оберга (Oberga, 2006), Садохін

(2007) та інші розглядали міжкультурну адаптацію як головний фактор адаптації.

Теоретико-методологічні основи адаптації іноземних студентів в університетах США висвітлені у працях науковців Білоус (2012), Є. Вітенберг (1995), Р. Гарднер, В. Гонзалес (Gonzales, 2004), Н. Зінонос (2015), Т. Кошманової (2000), С. Шандрук (2015) та ін.

Питання оволодіння іноземною мовою було предметом дослідження таких авторів, як: Р. Гарднер (Gardner, 2000) і Р. Ламберт (Lambert, 1972), М. Лонг (Long, 2002), А. Маслоу (1999), Б. МакХінні (MacWhinney, 2002), Б. Спольський (1991), Н. Хомський (Chomsky, 2000), Шуман (Schumann, 1978) та інших.

Після дослідження проблеми адаптації іноземних студентів до академічного середовища у науково-педагогічних та психолого-педагогічних джерелах, з'ясовано, що ще не здійснено узагальнення різних аспектів та можливостей фасилітації цього процесу та формування необхідних компетентностей у студентів.

У роботі ставимо собі за мету комплексний ґрунтовний аналіз педагогічних та теоретико-методологічних основ адаптації іноземних студентів.

Термін адаптація (лат. *adapto* – пристосовую, улаштовую; англ. *adaptation* – адаптація, пристосування) означає пристосування, процес пристосування, здатність пристосовуватись до мінливих умов навколишнього середовища [16, с. 45]. Адаптацію іноземних студентів в університетах трактуємо як процес їхнього пристосування до університетського середовища, що характеризується академічною, психологічною та соціальною своєрідністю.

Аналіз наукових праць, присвячених теоретико-методологічним основам американської університетської підготовки майбутніх фахівців [3, 7] дозволяє стверджувати, що така підготовка ґрунтується на цілому ряді філософських, соціальних, педагогічних та психологічних теорій. Так, у цілому система університетської підготовки майбутніх фахівців базується на:

- теоріях конструктивізму, прогресивізму, гуманізму, концепції інтернаціоналізації навчального процесу (набуває особливої популярності останнім часом);

- засадах низки підходів: міждисциплінарний, компетентнісний, автономний, особистісно-орієнтований, комунікативно-діяльнісний та ін.

- принципах студенто-центризму, активності, творчої самостійності студентів, системності, послідовності, єдності навчальної, наукової та практичної діяльності, кооперації.

Усі перелічені вище теорії, підходи та принципи слугують теоретико-методологічним підґрунтям організаційно-процесуального і змістового аспектів адаптації іноземних студентів в університетах.

До теорій та гіпотез, які забезпечують психологічний аспект адаптації іноземних студентів, належать біхевіоризм, концепція самоактуалізації А. Маслоу, теорія акультурації, гіпотеза взаємодії, гіпотеза виходу і конекціонізм, соціокультурна теорія, гіпотеза універсальної граматики, гіпотеза розуміння. Згадані теорії є також важливі, у контексті оволодіння студентами іноземною мовою, формування у них комунікативної куль-

тури, іншомовної комунікативної компетентності, соціокультурної, міжкультурної та стратегічної компетентностей.

Схематично теоретико-методологічні основи адаптації іноземних студентів можемо зобразити наступним чином (рис. 1).

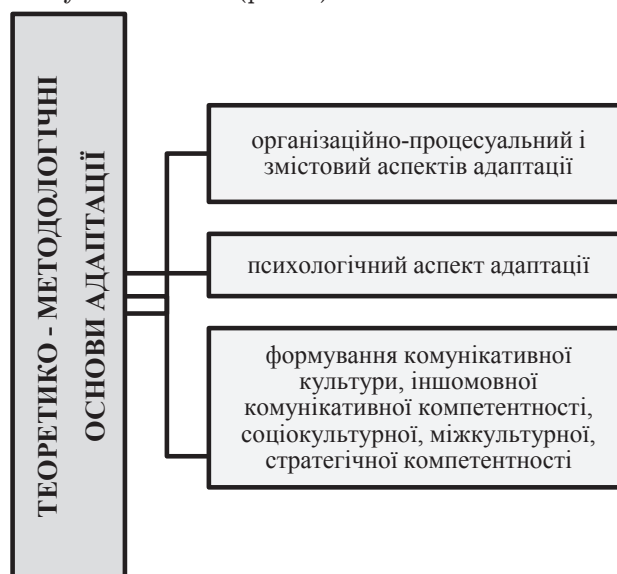

Рис. 1. Теоретико-методологічні основи адаптації іноземних студентів

Коротко охарактеризуємо перелічені вище теорії, концепції, гіпотези і підходи, що слугують теоретико-методологічним підґрунтям визначених аспектів адаптації іноземних студентів.

Конструктивізм як філософська течія прагматизму на сьогоднішній день слугує методологічною основою побудови навчальних планів (курікулумів) підготовки майбутніх фахівців, а також змісту навчальних дисциплін підготовки майбутніх фахівців. Він увійшов до цих курікулумів як популярна навчальна дисципліна у багатьох провідних університетах США. Конструктивізм акцентує на формуванні у студентів власної системи цінностей, активної життєвої позиції, власної філософії навчання [3], що надзвичайно важливо для успішної адаптації іноземних студентів до університетського середовища.

Прогресивізм, витоки якого знаходимо у працях Дж. Дьюї, Ф. Паркера, С. Голл та інших науковців, акцентує на альтернативних підходах до організації навчання з використанням різних видів навчальної діяльності, розв'язанні проблем. Згадана теорія сприяє розвитку кооперативного, групового навчання, підтримує використання активних методів навчання (ділова гра, розігрування ролей, стажування, проблемна лекція), метою яких є здобуття знань і вмій у процесі активної розумової та практичної діяльності [7]. Щодо адаптації іноземних студентів у процесі навчання в університетах, ідеї прогресивізму підтримують усі її аспекти – сприяють швидкій інтеграції студентів у новому університетському середовищі, формуванню у них комунікативної культури, іншомовної комунікативної компетентності, соціокультурної, міжкультурної та стратегічної компетентностей.

Серед відомих представників гуманізму Дж. Колет, А. Маслоу, Т. Мур, К. Роджерс відсто-

ювали думку про те, що людина здатна контролювати себе та світ, у якому вона живе. У контексті адаптації іноземних студентів до незнайомого університетського середовища найбільш вагомими положеннями є позиціонування особистості як особливої цінності, акцент на створенні сприятливих умов для життя, навчання, реалізації потенціалу особистості студента [4; 5, с. 93–96].

Концепція інтернаціоналізації навчального процесу слугує передумовою для забезпечення міжнародної академічної мобільності студентів та викладачів, дозволяє привнести в навчальний процес якісно новий досвід полікультурної освіти, коли студенти з різних країн можуть спільно працювати над досягненням своїх навчальних цілей. Згадана концепція сприяє розвитку міжкультурної компетентності студентів [3, с. 13–18].

Своєю чергою, полікультурна освіта студентів, інтернаціоналізація навчального процесу здійснюється на основі міждисциплінарного підходу за допомогою введення полікультурного, інтернаціонального компоненту у викладання гуманітарних, соціально-політичних та етико-педагогічних дисциплін [3, с. 13–18].

Біхевіоризм розглядаємо як одну із психологічних передумов адаптації іноземних студентів в університетському середовищі. Біхевіоризм (від англ. «behavior» – поведінка виник як теорія «стимул-реакція» («stimulus-reaction» (S-R)). Розвиваючи концепцію біхевіоризму, Б. Скіннер вважав, що людина цілковито залежить від свого середовища, і будь-яка свобода дії, якою, як їй здається, вона може користуватися, – повна ілюзія. Тому, у людей немає вроджених ідей, а їхня психіка формується під впливом зовнішнього середовища і реагує на зовнішній вплив [2, с. 59–61]. У контексті нашого дослідження таким зовнішнім середовищем виступає університетське середовище. Отже, згідно з положеннями біхевіоризму, адаптація, як і навчання студентів-іноземців в університетському середовищі, відбуваються автоматично.

У контексті проблеми оволодіння іноземною мовою іноземними студентами біхевіоризм розглядає її як сукупність структур, а оволодіння іноземною мовою – як процес формування звичок. Ігноруючи внутрішні механізми, ця теорія враховує тільки мовне середовище і стимули, які це середовище продукує.

Відповідно до концепції самоактуалізації А. Маслоу, адаптація іноземних студентів в університетському середовищі відбувається за схемою «конфлікт – фрустрація – акти пристосування». Конфлікт виникає лише коли фруструються фундаментальні потреби особистості: фізіологічні, потреби у безпеці, аффіліативні потреби, потреба у самоактуалізації. Маслоу (1999) визначає якісні характеристики особистості, які можуть бути основою формування успішно адаптованої особистості: ефективне сприйняття життя, безпосередність, сконцентрованість на проблемі, креативність, прийняття себе та інших особистостей, розмежування засобів та цілей, демократичний характер [4, с. 211–229].

Ще одну теорію, орієнтовану на середовище запропонував Дж. Шуман у 1978 р. Він з'ясував, що «особа, яка найгірше оволоділа англійською мовою, була соціально і психологічно найбільш

віддаленою від групи носіїв цільової мови». На його думку, оволодіння другою мовою є результатом акультурації, яку він визначає як «соціально та психологічна інтеграція особи, яка вивчає мову, з групою носіїв цільової мови» [15, с. 34]. Згідно з процесом акультурації, студенти тим успішніше оволодівають другою мовою, чим меншою є соціальна і психологічна відмінність між ними і носіями другої мови.

Вагомою для оволодіння другою мовою є теорія універсальної граматики (англ. Universal Grammar UG), запропонована Н. Хомським [6, с. 10–15]. Відповідно до його теорії, кожна людина біологічно наділена мовною здатністю, пристроєм оволодіння мовою, який відповідає за початковий стан розвитку мови. Теорія універсальної граматики стверджує, що надходжень з навколишнього середовища недостатньо, щоб пояснити оволодіння мовою.

На відміну від теорії універсальної граматики Хомського (UG), модель конкуренції Брайана МакХінні (MacWhinney's competition model) полягає в тому, що не лінгвістичні структури є універсальними, а когнітивні. Тому знання мови не залежить від природних здібностей учня, а від процесів у мозку, керованих даними [14, с. 1–18].

Наступні три теорії можна назвати теоріями взаємодії при вивченні іноземної мови, оскільки вони розглядають мову і вивчення мови як соціальну практику.

На основі емпіричного дослідження, Лонг (Long, 1983) зауважив, що у спілкуванні між особами, для яких певна мова є рідною, а для інших – набутою, є більше модифікацій у взаємодії, ніж у спілкуванні між природними носіями мови. Дослідник стверджує, що зміни у взаємодії послідовно допомагають в успішному оволодінні другою мовою. М. Лонг припускає, що змістові неогоціації, особливо неогоціації, у яких задіяне пристосування до носіїв мови або більш компетентних співрозмовників, полегшують оволодіння мовою, тому що вона з'єднує вхід, внутрішній потенціал особи, яка вивчає мову, і вихід [13, с. 126–141].

Соціокультурна теорія Л. С. Виготського [8, с. 287] описує вивчення мови як соціально опосередкований процес. Посередництво є фундаментальним принципом, а мова – культурним артефактом, який опосередковує соціальну та психологічну діяльність. Дж. Лантольф і С. Торн також припустили, що принципи соціокультурної теорії можна застосовувати до оволодіння другою мовою. Соціокультурна теорія не розділяє індивідуального і соціального, а доводить, що індивідуальне виникає з соціальної взаємодії і, таким чином, є соціальним. Одним з основних понять, запозичених із досліджень Л. Виготського, є «риштування». Це поняття означає допомогу, яку особа, яка вивчає другу мову, отримує від інших (наприклад, викладачів, родичів, одногрупників). Ця допомога дає їй змогу виконувати навчальні завдання і досягати визначених навчальних цілей [12, с. 1967–217].

Конекціонізм відкидає гіпотезу вродженої обдарованості, пояснюючи оволодіння другою мовою з точки зору обробки отриманої інформації та психічних механізмів, задіяних у цьому процесі. Вивчення мови трактують як опрацювання досвіду, де повторення досвіду сприяє зміцнен-

но зв'язків. Н. Елліс стверджує, що «наш нервовий апарат є пластичним у початковому стані» [9, с. 82], але «під час оволодіння другою мовою він перестає бути пластичним, оскільки вже налаштований на першу мову» [9, с. 83].

Зосередимося на оволодінні другою мовою, звертаючи увагу на те, як психологічні процеси (наприклад, когнітивні процеси – здатності та емоційні процеси – відношення і мотивація) взаємодіють із соціокультурними чинниками середовища (наприклад, акультурацією, валоризацією та системою соціальних цінностей і переконань).

Проаналізуємо соціально-освітню та соціально-психологічну моделі вивчення іноземними студентами другої мови в університетському середовищі.

Соціально-освітню модель вивчення другої мови запропонував Р. Гарднер (Gardner, 2000). Вона побудована навколо поняття мотивації і містить чотири типи змінних, пов'язаних з вивченням другої мови, а саме:

- соціальне середовище (культура людини і навколишнього середовища);
- індивідуальні особливості (інтелект, здібності, мотивація і тривоги);
- формальні і неформальні причини, з яких вивчають другу мову;
- лінгвістичні знання, мовні та мовленнєві навички [10].

Гарднер (Gardner, 2000) у свою модель увів поняття інтегративної мотивації, яку формують три змінні: інтегративність, відношення до навчання та мотивація. Інтегративність тут відображає справжній інтерес до вивчення іноземної мови для того, щоб психологічно наблизитися до іншої мовної спільноти.

Рисунок 2 показує, що два класи змінних, інтегративність і відношення до навчальної ситуації – це дві корельовані змінні, які впливають на мотивацію навчання другої мови, і мотивація та мовні здібності впливають на досягнення успіху в опанування іноземною мовою [10].

Багато науковців намагалися пояснити, чому вивчення другої мови у дорослому віці є складнішим, ніж у дитячому. Вони зосереджувалися на впливі мотивації, соціальної дистанції, особистих рис, здатностей, віку на вивчення другої мови. Звернімо увагу на такі емоційні процеси, як мотивація і соціальна дистанція.

Навіть якщо вважати мотиваційний чинник важливим у вивченні іноземними студентами другої мови, результати досліджень про позитивний чи негативний вплив інтегративної й інструментальної мотивації є суперечливими. Р. С. Гарднер і Р. Т. Ламберт (R. C. Gardner & W. E. Lambert, 1972) вважають, що люди, які прагнуть вивчити мову, щоб ідентифікувати себе з певним народом чи культурою, виявляють інтегративну мотивацію, а ті, хто вивчає другу мову для кар'єрного росту, – мотивовані інструментально. Вони доводять, що інтегративна мотивація пришвидшує вивчення другої

мови, особливо коли особа прагне стати членом певної соціальної групи через оволодіння мовою цієї групи. Однак, у разі нагальної потреби вивчення другої мови, інструментальна мотивація також може стати потужним чинником впливу [11]. Отже, мотивація є дуже важливою і у процесі студентської адаптації до незнайомого академічного середовища.

Крім мотивації визначено ще один чинник – соціальну дистанцію, яка впливає на вивчення другої мови іноземними студентами з різним мовним і культурним минулим. Соціальною дистанцією називають подібності і відмінності між культурою, мовою, економічним і політичним статусом соціальної групи носіїв другої мови порівняно з цільовою мовою. Отже, можна стверджувати, що чим краще знайомий іноземець з культурою країни свого перебування, тим легше йому буде спілкуватися, і ці фактори, своєю чергою, спричиняють інтегративну мотивацію і пришвидшують вивчення другої мови, що й буде сприяти успішній адаптації.

На відміну від соціально-освітньої моделі, основою якої є мотивація, центральну роль у соціально-психологічній моделі вивчення другої мови відіграють механізми валоризації, а також соціально-психологічні механізми. Цю модель запропонував Н. Ламберт. У ній він розглядає вплив як когнітивних (мовні здібності, інтелект тощо), так і емоційних (відношення і мотивація) чинників.

На основі здійсненого аналізу робимо висновки, що в університетській практиці застосовують усі проаналізовані вище теорії, концепції та гіпотези у їхній інтеграції у різноманітних поєднаннях з метою ефективною адаптації іноземних студентів до академічного середовища, зокрема – формування у них високого рівня комунікативної культури, соціокультурної

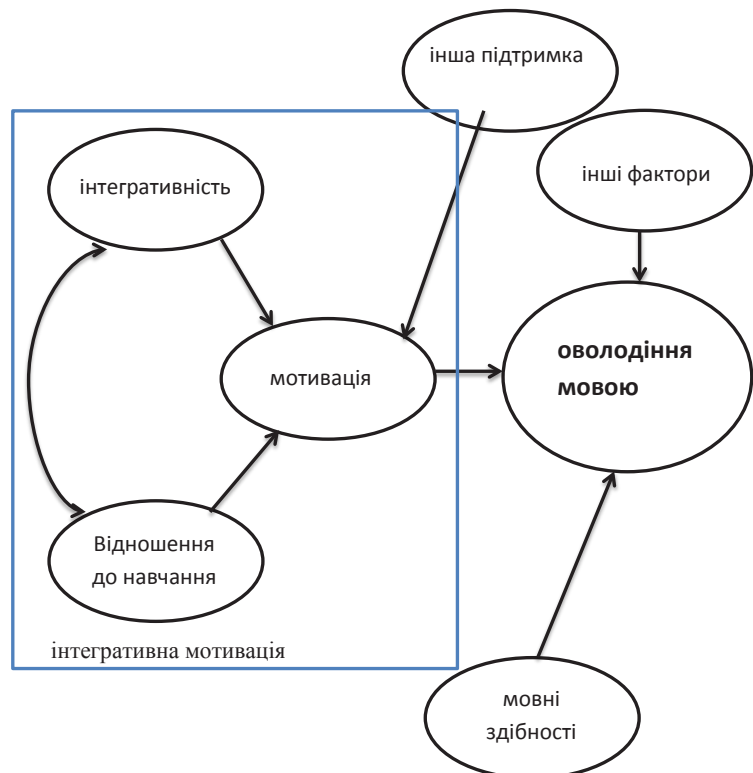

Рис. 2. Соціально-освітня модель вивчення іноземної мови

та міжкультурної компетентностей, допомоги в оволодінні іноземною мовою, результатом якого є розвиток високого рівня іноземної комунікативної та стратегічної компетентностей.

Теоретико-методологічні основи організаційно-процесуального і змістового аспектів адаптації іноземних студентів в університетах складають: конструктивізм, прогресивізм, гуманізм, концепція інтернаціоналізації навчального процесу; низка підходів (міждисциплінарний, компетентнісний, автономний, особистісно-орієнтований, комунікативно-діяльнісний та ін.) і принципів (студентоцентризму, активності, творчої самостійності студен-

тів, системності, послідовності, єдності навчальної, наукової та практичної діяльності, кооперації).

Теоретико-методологічні основи, що забезпечують психологічний аспект адаптації іноземних студентів в університетах складають біхевіоризм, концепція самоактуалізації А. Маслоу, теорія акультурації, гіпотеза взаємодії, конекціонізм, соціокультурна теорія, гіпотеза універсальної граматики тощо. Згадані теорії проаналізовані нами також у контексті оволодіння студентами іноземною мовою, формування у них іноземної комунікативної, соціокультурної, міжкультурної та стратегічної компетентностей.

Список літератури:

1. Білоус О. А. Адаптаційні проблеми іноземних студентів інженерного профілю / О. А. Білоус // Вісник психології і педагогіки. [Електронний ресурс]: Збірник наук. праць / Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. – Випуск 7. – К., 2012. – Режим доступу до збірника: <http://www.psych.kiev.ua/> Збірник_наук._праць._Випуск_7
2. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. / М. Й. Варій – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 968 с. – С. 59–61.
3. Кошманова Т. С. Нео-прагматизм як сучасна філософія американської освіти? / Т. С. Кошманова // Американська філософія освіти очима українських дослідників: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава: ПОППО. – 2005. – С. 80–98.
4. Маслоу А. Г. Дальние пределы человеческой психики / Абрахам Гарольд Маслоу; пер. с англ. А. М. Татлыбаевой. – СПб.: Евразия, 1999. – 432 с. – С. 211–229.
5. Микитенко Н. О. Концепція формування іноземної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей / Н. О. Микитенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – 2011. – Вип. 23. – С. 93–96.
6. Ноам Хомський. Роздуми про мову / Переклад з англійської О. П. Кошового. – Львів: Ініціатива, 2000. – 352 с. – С. 10–15.
7. Шандрук С. І. Концептуальні основи професійної підготовки вчителів у США – [Електронний ресурс] / С. І. Шандрук // Будемо нову Україну. Збірник конференції. – 2015. – С. 86–93. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4571/Shandruk_Kontseptual'ni_osnovy.pdf
8. Brown H. D. Principles of language learning and teaching (4th edition). NY: Longman, 2000. – 352 p. – P. 287.
9. Ellis N. The associative-cognitive CREED / N. Ellis // VanPatten B., Williams J. Theories in Second Language Acquisition: an Introduction. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, 2007. – P. 77–95.
10. Gardner R. C. Correlation, causation, motivation, and second language acquisition. Canadian Psychology, 2000. – P. 10–24.
11. Gardner R. C. & Lambert W. E. Attitudes and motivation in second-language learning. Rowley, MA: Newbury House Publishers, 1972.
12. Lantolf J. P., & Thorne S. L. Sociocultural theory and the of second language development. New York: Oxford University Press, 2006. – P. 197–217.
13. Long M. H. Native speaker / non-native speaker conversation and the negotiation of comprehensible input. Applied Linguistics, Vol. 4, 1983 – P. 126–141.
14. MacWhinney Brian (2002). The Competition Model: the Input, the Context, and the Brain. In P. Robinson (Ed.) Cognition and Second Language Instruction. (1–18) New York, New York: Cambridge University Press. – 2002. – P. 1–18.
15. Schumann J. H. The acculturation model for second-language acquisition. In: Gingras R. C. (Ed.) Second-language Acquisition & Foreign Language Teaching. Washington: Center for Applied Linguistics. – 1978, p. 27–50.
16. The World Book Encyclopedia. Volume 1. – World Book, Inc. – Chicago, Il., 2001. – 104 p. – P. 45.

Смоликевич Н.Р.

Львовский государственный университет внутренних дел

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕОРИИ ФАСИЛИТАЦИИ ПРОЦЕССА АДАПТАЦИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В УНИВЕРСИТЕТСКОЙ СРЕДЕ

Аннотация

В статье представлен теоретический анализ сущности понятия адаптации иностранных студентов в университетах и определены теоретико-методологические основы этого процесса с обоснованием педагогических условий фасилитации процесса адаптации. Проанализированы социально-образовательная и социально-психологическая модели адаптации к академической среде. Рассмотрены теории адаптации иностранных студентов к новой академической среде, которые важны в контексте изучения иностранного языка, поскольку знание языка страны пребывания служит развитию высокого уровня иностранной коммуникативной и стратегической компетенций, обеспечивающих успешную адаптацию студентам-иностранцам к незнакомой академической среде. В целом система университетской подготовки будущих специалистов базируется на теориях конструктивизма, прогрессивизма, гуманизма и концепции интернационализации учебного процесса. Важны такие подходы к содержанию учебного процесса, как: междисциплинарный, компетентностный, автономный, личностно-ориентированный и коммуникативно-деятельностный. Указано на главные принципы студенто-центризма, активности, творческой самостоятельности студентов, системности, последовательности, единства учебной, научной и практической деятельности, кооперации, применяемые при организации академической среды.

Ключевые слова: теоретико-методологические основы, адаптация иностранных студентов, иностранная коммуникативная компетентность, стратегическая компетентность, конструктивизм, прогрессивизм, гуманизм, академическая среда.

Smolikeyvych N.R.

Lviv State University of Internal Affairs

PEDAGOGICAL THEORIES OF FACILITATION OF FOREIGN STUDENTS' ADAPTATION TO THE UNIVERSITY ENVIRONMENT

Summary

The article covers theoretical analysis of the essence of the notion of foreign students' adaptation in universities and theoretical and methodological foundations of this process outlining pedagogical conditions of facilitation of the adaptation. The social-educational and socio-psychological models of adaptation to the academic environment are examined. The theories of foreign students' adaptation to unfamiliar academic environment are important in the context of studying the second language, since its high level of command helps in the development of an appropriate level of foreign language communication and strategic competence that ensures the successful adaptation of foreign students to new academic environment. In general, the system of university training for future specialists is based on the theories of constructivism, progressivism, humanism and the concept of internationalization of the educational process. The following important approaches to the content of the educational process are interdisciplinary, competent, autonomous, person-oriented and communicatively active approaches. The author defines such main principles of supportive learning environment, as: student-oriented activity, creative independence of students, systematic training, consistency, unity of educational, scientific and practical activity, cooperation; which are to be used in the organization of the modern academic environment.

Keywords: theoretical and methodological foundations, foreign students' adaptation, foreign-language communicative and strategic competences, constructivism, progressivism, humanism, academic environment.